

doslidzhennya: metodologichni porady` molody`m naukovcyam. TOV firma «Planer». 308 s. **8. Kuznyeczov M.A.** (2012). Vol`ova regulyaciya osoby`stosti: osnovni zakonmirnosti, etapy` i mexanizmy`. Visny`k Xarkivs`kogo nacional`nogo pedagogichnogo universy`tetu imeni G.S. Skovorody`. Psy`xologiya. Vy`pusk 43, chasty`na I. S. 110-128. **9. Marty`nenko I.V.** (2007). Formuvannya moty`vacijno-vol`ovoyi gotovnosti ditej shesty`richnogo viku iz zagal`ny`m nedorozvy`nennym movlennya do shkil`nogo navchannya: avtoref. dy`s...kand. psy`xol. nauk: 19.00.08. 22-30 s. **10. Pavelkiv R.V.** (2005). Rozvy`tok moral`noyi svidomosti ta samosvidomosti v molodshomu shkil`nomu vici: avtoref. dy`s. ... d-ra psy`xol. nauk: 19.00.07. 40 s. **11. Poul` V.S.** (2007). Vy`vchennya osobly`vostej vol`ovoyi povedinky` starshy`x doshkil`ny`kiv. Zbirny`k naukovy`x pracz` insty`tutu psy`xologiyi im. G. S. Kostyuka APN Ukrayiny`. Tom 4. # 6. – S. 334-344.

SHEVCHENKO, Y. PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT OF YOUNGER SCHOOL STUDENTS WITH EMOTIONAL AND VOCATIONAL DISORDERS IN THE EDUCATIONAL INSTITUTE

This article examines the issue of the peculiarities of psychological and pedagogical support for children of primary school age who have disorders of the emotional and volitional sphere and the organization of education of such children in an educational institution. Early school age is an important stage for the development and formation of a child as an individual. for further adaptive entry into social life. The purpose of this article is to analyze the problem of psychological and pedagogical support of younger schoolchildren with disorders of the emotional and volitional sphere in an educational institution. The author notes that younger schoolchildren must learn and be able to adapt to the educational environment, overcome difficulties, be open and friendly, and therefore have formed social competences and effectively manage their own negative emotional reactions to events in their lives. For this, it is necessary for the child to have positive self-esteem and a positive image of himself, his own dignity and possess the skills of setting his own limits, which will later serve a positive «self-concept» at an older age.

Key words: psychological support, younger schoolchildren, emotional and volitional disorders, educational institution.

DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series19.2024.46.22>

УДК: 376-056.263:159.955[:373.3

В.М. Шевченко

v.m.shevchenko@udu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-0119-3206>

Н.О. Карабуля

23fsio.n.karabulia@std.udu.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0004-7574-3471>

ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З УКРАЇНОЮ, ЯК ДЕРЖАВОЮ

У статті досліджується питання патріотичного виховання дітей з порушеннями слуху, акцентуючи увагу на розробці і впровадженні методичних підходів для ознайомлення дітей з Україною як державою. Метою дослідження є створення дидактичних матеріалів та програм, які враховують специфічні потреби дітей з порушеннями слуху, та оцінка їхньої ефективності через проведення експериментальних занять. Автор зазначає, що в процесі дослідження використовувалися інтерактивні методи навчання, такі як рольові ігри, вікторини та майстер-класи, що сприяли активному залученню дітей та підвищенню їхньої зацікавленості у навчанні. Результати проведеної роботи свідчать про значне покращення знань дітей про державні символи, розвиток соціокультурної компетентності та підвищення рівня національної самосвідомості. Важливими компонентами успішного засвоєння знань є використання методичних підходів та їхній позитивний вплив на розвиток особистості дітей з порушеннями слуху, співпраця з батьками, яка відіграла важливу роль у процесі патріотичного виховання, сприяючи більш ефективному засвоєнню знань та розвитку національної самосвідомості у дітей.

Ключові слова: патріотичне виховання, діти з порушеннями слуху, національна самосвідомість, інтерактивні методи навчання, інклюзивне освітнє середовище.

Постановка проблеми. Патріотичне виховання дітей з порушеннями слуху є надзвичайно важливим аспектом сучасної освіти. Це сприяє формуванню у дітей почуття національної ідентичності, любові до рідного краю та розуміння своєї ролі у суспільстві. Особливо це актуально для дітей з

особливими освітніми потребами, оскільки саме вони часто залишаються на периферії освітнього процесу. Забезпечення рівних можливостей для всіх дітей, незалежно від їхніх фізичних обмежень, є важливим кроком до створення інклюзивного суспільства.

Водночас навчання дітей з порушеннями слуху має свої виклики та можливості. Одним з основних викликів є адаптація навчальних матеріалів та методик для забезпечення доступності інформації для таких дітей. Важливо також враховувати індивідуальні особливості кожної дитини, що потребує значних зусиль з боку педагогів. Водночас, існують і можливості, зокрема використання сучасних технологій та інноваційних підходів, які можуть значно покращити ефективність навчання.

Аналіз досліджень і публікацій. У працях сучасних науковців розкрито підходи до патріотичного виховання дітей з порушеннями слуху, акцентуючи увагу на формуванні соціокультурної компетентності та громадянської свідомості. Такі автори, як Базилевська О. О. та Гарнюк Л. Г., висвітлюють можливості використання образотворчого мистецтва для розвитку соціокультурних компетентностей у дітей з порушеннями слуху.

Воробель Г. М. досліджує ефективну реалізацію положень концепції нової української школи для учнів з порушеннями слуху, зосереджуючись на створенні інклюзивного освітнього середовища. Федоренко О. Ф. акцентує увагу на формуванні ключових компетентностей в учнів зі знизеним слухом та особливостях їх навчання в контексті поширення інклюзивної парадигми.

Інші дослідники розглядають педагогічні ситуації як засіб патріотичного виховання учнів початкової школи, підкреслюючи важливість міжпредметних зв'язків та випереджаючого навчання. Вони визначають важливість формування громадянської компетентності у дітей з порушенням слуху через інтеграцію патріотичного виховання в освітній процес.

Численні дослідження, проведені Гнатюком В. та Гонським В. підкреслюють значення патріотичного виховання як основи сучасного виховання та ідеології держави. Вони обґрунтовують необхідність плекання національної гордості та громадянської свідомості з молодшого шкільного віку, особливо для дітей з особливими освітніми потребами.

Таким чином, комплексний підхід до ознайомлення дітей з порушеннями слуху з Україною як державою базується на міждисциплінарних підходах, інклюзивному освітньому середовищі та використанні різних методів і засобів навчання для забезпечення їхнього повноцінного розвитку та інтеграції в суспільство.

Мета статті. Метою статті є розробка і впровадження методичних підходів для ознайомлення дітей з порушеннями слуху з Україною, як державою.

Виклад матеріалу дослідження. У науковій літературі патріотичне виховання займає важливе місце, особливо в контексті сучасних соціально-політичних викликів. Розглядають патріотичне виховання як фундаментальну складову формування особистості.

Дослідники звертають увагу на методологічні аспекти патріотичного виховання, наголошуючи на важливості використання інтерактивних методів та залучення дітей до активної участі в процесі навчання. Проаналізовано роль патріотичного виховання у формуванні національної самосвідомості, підкреслюючи значення таких цінностей, як любов до батьківщини та готовність до її захисту.

Патріотичне виховання дітей з порушеннями слуху має свої специфічні особливості, які необхідно враховувати для досягнення ефективних результатів. Базилевська О. О. та Гарнюк Л. Г. [1, с. 121] у своєму дослідженні підкреслюють важливість використання візуальних матеріалів та мультимедійних засобів для покращення засвоєння інформації дітьми з порушеннями слуху. Воробель Г. М. [2, с. 73] зазначає на необхідності адаптації навчальних програм відповідно до концепції нової української школи, що передбачає інклюзивний підхід та використання інтерактивних методів навчання.

Федоренко О. Ф. [7, с. 248] звертає увагу на важливість створення сприятливого навчального середовища, яке враховує індивідуальні потреби дітей з порушеннями слуху. Вона також підкреслює значення міжпредметного підходу та використання елементів випереджаючого навчання, що дозволяє дітям краще засвоювати навчальний матеріал та розвивати свої соціокультурні компетентності.

Діти з порушеннями слуху мають специфічні психолого-педагогічні особливості, які впливають на їхній розвиток та навчання.

Горбатюк О. Ф. [5, с. 12] зазначає на важливості соціальної адаптації дітей з порушеннями слуху, яка включає розвиток комунікативних навичок та інтеграцію у шкільне середовище. Вона підкреслює,

що ефективна соціальна адаптація сприяє формуванню національної самосвідомості та громадянської компетентності.

Аналіз існуючих методів і засобів патріотичного виховання засвідчує, що інтерактивні та інноваційні підходи є найбільш ефективними для навчання дітей з порушеннями слуху. Дослідники [7, с. 249] наголошують на важливості використання педагогічних ситуацій та рольових ігор для розвитку патріотичних почуттів у дітей. Вони також підкреслюють значення міжпредметних зв'язків та інтеграції патріотичного виховання у різні навчальні дисципліни.

Громовий В. [6, с. 6] зазначає про важливість створення інклюзивного навчального середовища, яке сприяє розвитку національної самосвідомості та соціокультурних компетенцій у дітей з порушеннями слуху. Він акцентує увагу на необхідності використання інноваційних підходів та технологій, які дозволяють адаптувати навчальний процес до потреб кожної дитини.

Таким чином, сучасні наукові дослідження підтверджують важливість інтерактивних та інноваційних методів патріотичного виховання дітей з порушеннями слуху. Вони підкреслюють необхідність адаптації навчальних програм та створення сприятливого навчального середовища, що враховує індивідуальні потреби дітей і сприяє розвитку їхньої національної самосвідомості та соціокультурних компетенцій.

Для ефективного ознайомлення дітей з порушеннями слуху з Україною, як державою було розроблено спеціалізовані програми занять з патріотичного виховання. Ці програми включали різноманітні теми, спрямовані на розвиток національної самосвідомості, знання про державні символи, історію та культуру України. Основним завданням було зробити ці заняття максимально доступними та цікавими для дітей з порушеннями слуху, враховуючи їхні особливі потреби і забезпечуючи рівні можливості для всебічного розвитку [7, с. 249].

Розробка дидактичних матеріалів була ключовим аспектом програми. Були створені картки із зображенням державних символів, таких як прапор, герб та гімн України, а також історичних постатей, наприклад, Богдана Хмельницького та Тараса Шевченка, і культурних об'єктів, таких як Софія Київська та Лавра. Ці картки використовувалися для візуальної підтримки під час занять, допомагаючи дітям краще запам'ятовувати та розуміти інформацію. Наприклад, під час заняття діти могли розглядати картки із зображенням державного прапора і обговорювати його кольори та значення. Вони також могли складати пазли із зображенням герба, що допомагало закріпити знання в ігровій формі [2, с. 74].

Плакати із зображенням державного прапора, герба та гімну також використовувалися як наочні посібники. Вони розміщувалися у класі, щоб діти могли постійно їх бачити і запам'ятовувати [2, с. 76]. Для більш глибокого занурення у тему було створено відеоматеріали. Ці відеоматеріали включали мультфільми про історичні події, наприклад, битву під Крутами або історію заснування Києва, документальні фільми про видатних українців, таких як Леся Українка або Іван Франко, та ролики про народні традиції, як-от святкування Різдва або Великодня. Всі відеоматеріали були адаптовані для дітей з порушеннями слуху за допомогою сурдоперекладу та субтитрів, щоб кожна дитина могла зрозуміти і засвоїти інформацію [1, с. 27].

Окрім цього, використовувалися інтерактивні методи навчання. Наприклад, діти брали участь у рольових іграх, де вони мали змогу відтворювати історичні події або представляти відомих українців. Такі заняття не лише допомагали дітям краще запам'ятовувати матеріал, але й сприяли розвитку їхньої креативності та комунікативних навичок [3, с. 10].

Важливим аспектом було також залучення дітей до створення власних проектів. Наприклад, діти створювали малюнки та аплікації на тему державних символів або виготовляли власні книжки про видатних українців, що дозволяло їм не лише краще засвоювати інформацію, але й відчувати гордість за свої досягнення [5, с. 12].

Такий комплексний підхід забезпечив ефективне ознайомлення дітей з порушеннями слуху з Україною як державою, розвиваючи їхню національну самосвідомість, знання про історію та культуру України, а також соціокультурну компетентність.

Планування і організація занять з патріотичного виховання передбачали детальне розроблення кожного заняття, включаючи вибір теми, методів навчання та наочних матеріалів. Заняття проводилися в інтерактивній формі, що сприяло активному залученню дітей та підвищенню їхньої зацікавленості у навчанні. Наприклад, під час заняття про державні символи діти розглядали плакати із зображенням

прапора, герба та гімну, а потім обговорювали їхнє значення та історію. Вони також складали пазли із зображенням цих символів, що допомагало їм краще запам'ятати та зрозуміти матеріал.

Використання інтерактивних методів навчання було ключовим елементом занять. Ігри, вікторини та майстер-класи дозволяли дітям активно взаємодіяти один з одним та з педагогами, розвивати свої комунікативні навички і творчий потенціал. Наприклад, під час занять, присвячених українським казкам і легендам, діти брали участь у рольових іграх, де вони мали можливість грати ролі персонажів з відомих українських історій. Це сприяло не лише кращому засвоєнню матеріалу, але й розвитку уяви та креативності [6, с. 7].

Для першокласників особливо важливо використовувати цікаві та динамічні форми навчання, щоб підтримувати їхню увагу та зацікавленість. Наприклад, під час заняття про українські народні свята, діти разом з педагогами готували міні-виставу про святкування Різдва чи Великодня. Вони одягалися у костюми, виконували традиційні ролі, співали колядки чи веснянки, що допомагало їм краще зрозуміти і запам'ятати традиції.

Ще один приклад інтерактивного заняття – створення «Книги про Україну». Кожна дитина отримувала сторінку, на якій мала зобразити щось, що асоціюється з Україною: прапор, герб, карту, відомих людей, традиційні страви, народний одяг тощо. Потім усі сторінки зшивалися у велику книгу, яку діти могли переглядати, читати і показувати батькам. Це заняття не лише розвивало знання про країну, але й сприяло розвитку творчих здібностей і вмінню працювати в команді [4, с. 11].

Під час заняття, присвяченого українським народним ремеслам, діти мали можливість виготовити прості вироби своїми руками. Наприклад, вони могли робити ляльки-мотанки, розмальовувати дерев'яні ложки чи виготовляти браслети з бісеру. Педагог пояснював історію та значення кожного ремесла, а діти одночасно слухали і практично застосовували свої знання.

Для закріплення знань про географію України було організовано інтерактивну гру «Подорож Україною». Діти «подорожували» по карті України, зупиняючись у різних містах і селах, де вони дізнавалися про визначні місця, пам'ятки та відомих людей. Кожна зупинка супроводжувалася коротким відео або презентацією, що дозволяло дітям краще візуалізувати інформацію [7, с.250].

Усі ці заходи сприяли глибшому зануренню дітей у тему патріотичного виховання, роблячи процес навчання цікавим і захопливим. Вони допомагали не лише засвоїти нові знання, але й розвивали комунікативні навички, творче мислення та вміння працювати в команді.

Організація спільних заходів для дітей та батьків відіграла важливу роль у процесі патріотичного виховання. Такі заходи включали сімейні екскурсії до музеїв, участь у майстер-класах та тематичних виставках, що дозволяло батькам бути активними учасниками навчального процесу своїх дітей. Наприклад, під час екскурсії до музею українського народного мистецтва діти разом з батьками могли не лише побачити експонати, але й взяти участь у майстер-класах з виготовлення традиційних українських виробів [3, с. 12].

Надання рекомендацій батькам щодо підтримки дітей вдома було ще одним важливим аспектом співпраці. Педагоги консультували батьків про те, як вони можуть допомогти своїм дітям краще засвоювати навчальний матеріал, створювати вдома сприятливе навчальне середовище та залучати дітей до обговорення тем, які вивчаються на заняттях. Це включало поради щодо спільного перегляду відеоматеріалів, читання книжок про Україну та участі в сімейних дискусіях на патріотичні теми [1, с. 281].

Результати впровадження таких практичних підходів засвідчили, що діти з порушеннями слуху стали більш зацікавленими в історії та культурі своєї країни, розвинули свою національну самосвідомість та соціокультурну компетентність. Вони стали більш впевненими у своїх знаннях про Україну, проявляли ініціативу в обговореннях та активно брали участь у заходах. Це підтверджує необхідність подальшого використання та вдосконалення подібних програм у спеціалізованих навчальних закладах для дітей з особливими освітніми потребами [5, с. 14].

Метою дослідження було визначення ефективності розроблених методичних підходів для ознайомлення дітей з порушеннями слуху молодшого шкільного віку з Україною, як державою. Основна гіпотеза полягала в тому, що використання спеціально розроблених дидактичних матеріалів та інтерактивних методів навчання сприятиме кращому засвоєнню знань про Україну, розвитку національної самосвідомості та соціокультурної компетентності у дітей з порушеннями слуху.

Вибірка учасників експерименту включала 7 дітей з порушеннями слуху віком від 7 до 10 років, які відвідують спеціалізовану школу для дітей з порушеннями слуху. Вибірка була сформована з урахуванням рівня розвитку мовлення та когнітивних здібностей дітей, а також на основі добровільної згоди батьків на участь їхніх дітей у дослідженні. Така кількість учасників обрана з огляду на специфіку роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, що потребує індивідуального підходу і дозволяє здійснити глибокий аналіз отриманих даних. Оцінювання здійснювалось за 5 - бальною системою.

Експеримент складався з кількох етапів. На першому етапі проводилося ознайомлення дітей з основними символами України, такими як державний прапор, герб та гімн. Використовувалися різні засоби наочності, зокрема плакати, мультимедійні презентації та аудіоматеріали з сурдоперекладом. Кожне заняття супроводжувалося інтерактивними вправами, такими як складання пазлів із зображенням державних символів та малювання прапора України [2, с. 80].

На другому етапі дітей ознайомлювали з історією України та її культурною спадщиною. Для цього використовувалися відеоролики, зокрема мультфільми про історичні події, відомих українців та народні традиції. Після кожного перегляду проводилися обговорення, де діти могли висловити свої враження та задавати питання. Використовувалися також ігрові методи, такі як створення міні-вистав за мотивами українських казок і легенд, що сприяло кращому засвоєнню інформації та розвитку комунікативних навичок [1, с. 67].

На третьому етапі проводилися заняття, присвячені сучасній Україні, її досягненням та місцю у світі. Дітям показували відеоматеріали про сучасні міста України, видатних спортсменів, музикантів та науковців. Важливою частиною цього етапу були екскурсії, під час яких діти відвідували музеї та виставки, присвячені Україні. Під час цих заходів діти мали можливість не лише отримувати нові знання, але й взаємодіяти один з одним та з педагогами у невимушеній обстановці [7, с. 251].

Для збору даних використовувалися кілька методів. Спостереження здійснювалось під час проведення занять, що дозволило фіксувати поведінку дітей, їхню активність та взаємодію з педагогами і однолітками. Анкетування батьків і педагогів надавало інформацію про зміни у поведінці дітей, їхню зацікавленість та рівень знань про Україну. Інтерв'ю з дітьми проводилися у формі бесід, де вони могли вільно висловлювати свої думки та емоції щодо занять.

Розглянемо результати дослідження, подані на рис.1 - рис.3

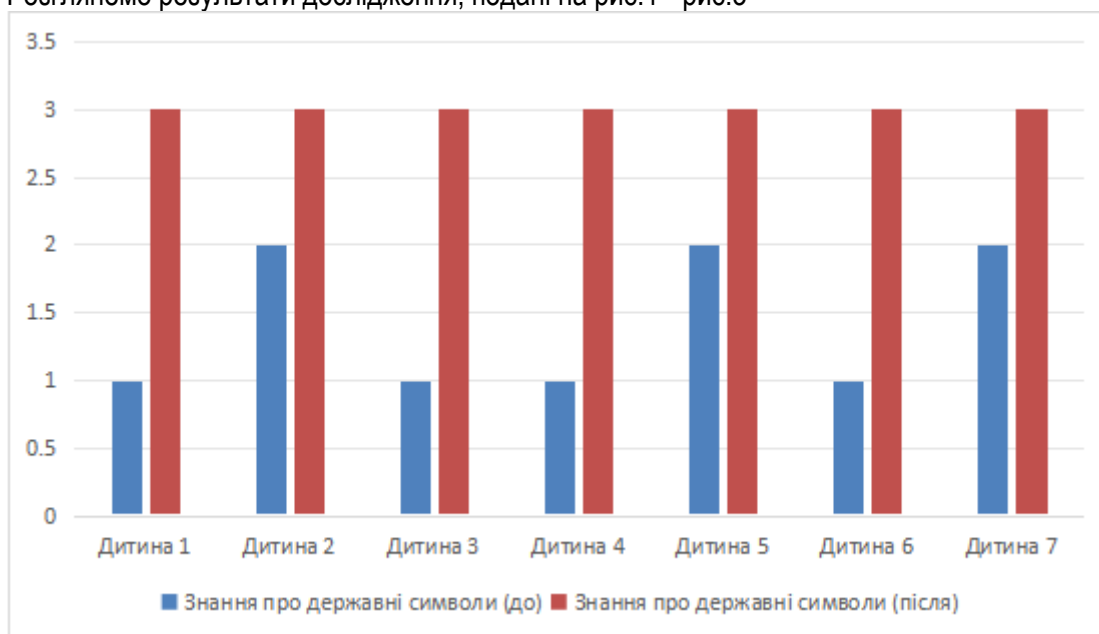

Рис.1. Результати зміни рівня знань про державні символи

Результати дослідження показали значне покращення знань про державні символи серед дітей з порушеннями слуху після впровадження спеціально розробленої програми навчання. До початку експерименту більшість дітей знали лише один або два державні символи України. Це свідчить про недостатній рівень знань у цій сфері, що, можливо, було обумовлено браком спеціально адаптованих навчальних матеріалів та методик для дітей з порушеннями слуху.

Після впровадження програми всі діти показали значне покращення знань про державні символи,

оскільки кожна дитина змогла назвати три державні символи, що свідчить про ефективність використаних дидактичних матеріалів та інтерактивних методів навчання, які сприяли кращому засвоєнню інформації. Наприклад, інтерактивні вправи та використання наочних матеріалів допомогли дітям краще запам'ятати та розуміти значення державних символів [5, с. 13].

Відповідно запропоновані методичні підходи є дієвими для ознайомлення дітей з порушеннями слуху з державною символікою України. Це підтверджується тим, що всі учасники експерименту мали покращення своїх знань, незалежно від початкового рівня.

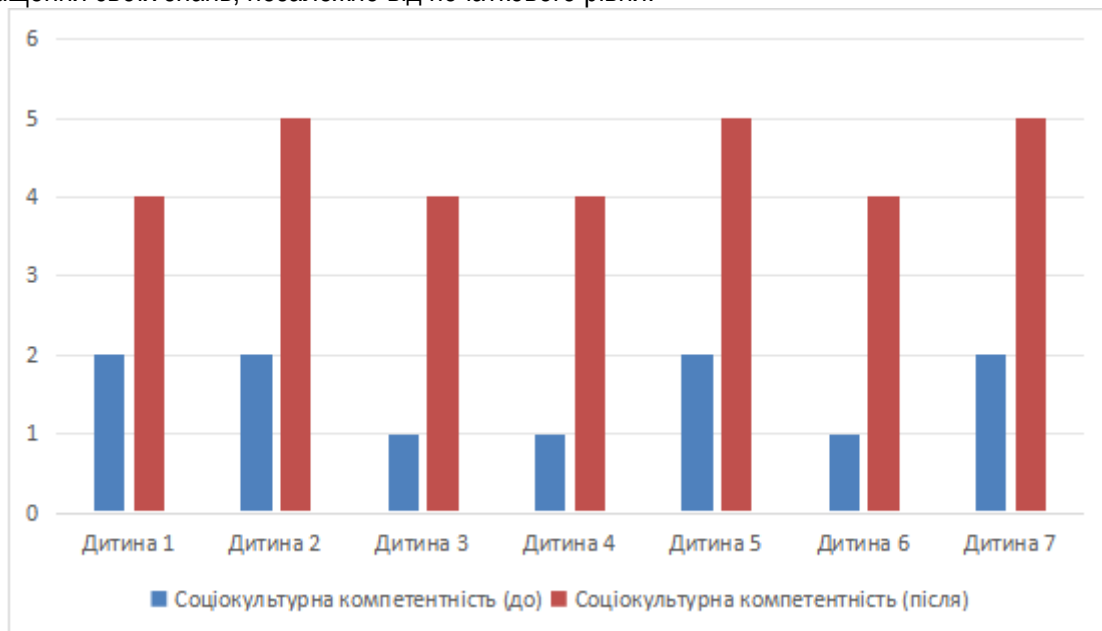

Рис.2 - Результати зміни рівня соціокультурної компетентності

На початковому етапі експерименту рівень соціокультурної компетентності у дітей був досить низьким, коливаючись від 1 до 2 балів. Це свідчить про недостатню розвиненість соціокультурних навичок, що, можливо, пов'язано з обмеженими можливостями взаємодії та недостатнім використанням інтерактивних методів навчання, адаптованих для дітей з порушеннями слуху.

Після впровадження спеціально розробленої програми рівень соціокультурної компетентності значно підвищився, досягнувши 4-5 балів у всіх дітей. Це покращення можна пояснити ефективністю використаних методичних підходів, які включали інтерактивні заняття, ігри та групові проекти. Важливу роль відіграло також використання наочних матеріалів та мультимедійних засобів, що дозволили дітям краще засвоювати інформацію та активно взаємодіяти один з одним [4, с. 13].

Зокрема, інтерактивні методи навчання, такі як рольові ігри, вікторини та майстер-класи, сприяли розвитку комунікативних навичок і підвищенню соціальної активності дітей. Діти стали більш впевненими у своїх здібностях, відкритими до спілкування та співпраці з однолітками і педагогами. Педагоги також відзначили покращення здатності дітей висловлювати свої думки та емоції, що є важливим аспектом соціокультурної компетентності [4, с. 11].

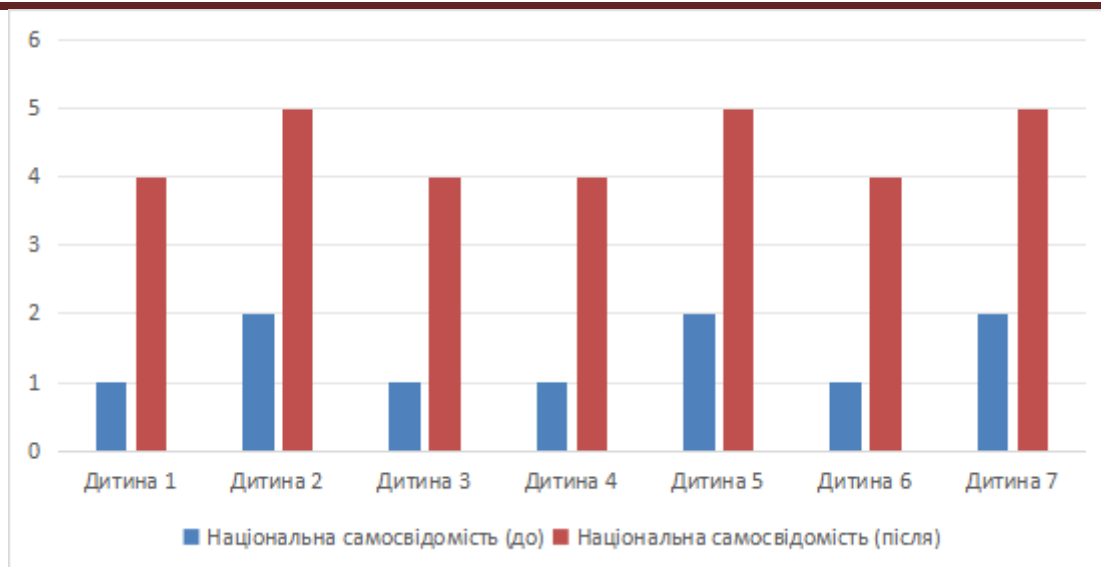

Рис.3 - Результати зміни рівня національної свідомості

Як бачимо, рівень національної самосвідомості у дітей був низьким, коливаючись від 1 до 2 балів. Це свідчить про недостатнє розуміння та усвідомлення національної ідентичності, що може бути обумовлено недостатньою увагою до патріотичного виховання у традиційних освітніх програмах для дітей з порушеннями слуху. Згодом всі діти продемонстрували значне покращення в розумінні національної самосвідомості, досягнувши рівня від 4 до 5 балів. Це покращення можна пояснити використанням інтерактивних методів навчання та адаптованих дидактичних матеріалів, які сприяли глибшому усвідомленню дітьми своєї національної приналежності та гордості за свою країну. Особливу роль відіграли заняття, присвячені історії та культурі України, які були подані в доступній та цікавій для дітей формі [7, с. 251].

Інтерактивні заняття, такі як перегляд відеоматеріалів про історичні події та видатних українців, рольові ігри на основі українських казок і легенд, а також екскурсії до музеїв та виставок, дозволили дітям не лише отримати нові знання, але й відчути свою причетність до української культури. Діти стали більш зацікавленими в історії та культурі своєї країни, почали проявляти ініціативу в обговореннях та активніше брати участь у заняттях [6, с. 9].

Покращення рівня національної самосвідомості підтверджує ефективність впроваджених методичних підходів, спрямованих на патріотичне виховання дітей з порушеннями слуху. Зростання показників національної самосвідомості свідчить про формування у дітей почуття національної гордості та приналежності до своєї країни, що є важливим аспектом їхньої особистісної та соціальної інтеграції. Це підтверджує необхідність подальшого використання та вдосконалення подібних програм у навчальних закладах для дітей з особливими освітніми потребами, що сприятиме їхньому всебічному розвитку та успішній соціалізації [3, с. 12].

Висновки, перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Таким чином, використання інтерактивних методів та спеціально розроблених дидактичних матеріалів є ефективним засобом ознайомлення дітей з порушеннями слуху з Україною як державою. Дослідження підтвердило гіпотезу про ефективність інтерактивних методів та спеціально розроблених дидактичних матеріалів для ознайомлення дітей з порушеннями слуху з Україною як державою. Впроваджені методичні підходи сприяли значному покращенню рівня знань про державні символи, історію та культуру України, а також розвитку національної самосвідомості і соціокультурної компетентності у дітей. Отримані результати свідчать про важливість використання інноваційних підходів в освіті дітей з особливими освітніми потребами для забезпечення їхнього всебічного розвитку та успішної інтеграції в суспільство.

Список використаних джерел:

1. **Базилевська О. О., Гарнюк Л. Г.** (2020) Формування соціокультурної компетентності в учнів з порушенням слуху засобами образотворчого мистецтва. ВВК. № 35. С. 401.
2. **Воробель Г.** (2022) Ефективна реалізація положень концепції нової української школи для учнів з порушеннями слуху. Особлива дитина: навчання і виховання. № 106.2. С. 73-81.
3. **Гнатюк В.** (2012) Управління системою

національного виховання учнів початкових класів. Початкова школа. 2012. № 4. С. 10-13. **4. Гонський В.** (2013). Патріотизм як основа сучасного виховання та ідеології держави. Початкова школа. № 2. С. 9-14. **5. Горбатюк О. Ф.** (2011). Соціальна адаптація та інтеграція дітей з особливими потребами в загальноосвітню початкову школу. Розкажіть онуку. № 8. С. 12-14. **6. Громовий В.** (2013). Звичайна освіта для особливих дітей. Директор школи. № 2. С. 6-9. **7. Федоренко О. Ф.** (2013) Особливості формування ключових компетентностей в учнів з порушеннями слуху. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Вип. 23. С. 248-251.

References:

1. Bazy`levs`ka O. O., Garnyuk L. G. (2020) Formuvannya sociokul`turnoyi kompetentnosti v uchniv z porushennyam sluxu zasobamy` obrazotvorchogo my`stecztva. BBK. # 35. S. 401. **2. Vorobel` G.** (2022) Efekty`vna realizaciya polozhen` koncepciyi novoyi ukrayins`koyi shkoly` dlya uchniv z porushennyamy` sluxu. Osobly`va dy`ty`na: navchannya i vy`hovannya. # 106.2. S. 73-81. **3. Gnatyuk V.** (2012) Upravlinnya sy`stemoju nacional`nogo vy`hovannya uchniv pochatkovy`x klasiv. Pochatkova shkola. 2012. # 4. S. 10-13. **4. Gons`ky`j V.** (2013). Patrioty`zm yak osnova suchasnogo vy`hovannya ta ideologiyi derzhavy`. Pochatkova shkola. # 2. S. 9-14. **5. Gorbatyuk O. F.** (2011). Social`na adaptaciya ta integraciya ditej z osobly`vy`my` potrebamy` v zagal`noosvitnyu pochatkovu shkolu. Rozkazhit` onuku. # 8. S. 12-14. **6. Gromovy`j V.** (2013). Zvy`chajna osvita dlya osobly`vy`x ditej. Dy`rektor shkoly`. # 2. S. 6-9. **7. Fedorenko O. F.** (2013) Osobly`vosti formuvannya klyuchovy`x kompetentnostej v uchniv z porushennyamy` sluxu. Naukovy`j chasopy`s NPU imeni M. P. Dragomanova. Seriya 19: Korekciyna pedagogika ta special`na psy`xologiya. Vy`p. 23. S. 248-251.

SHEVCHENKO, V., KARABULYA, N. FAMILIARIZING CHILDREN WITH HEARING IMPAIRMENTS OF PRIMARY SCHOOL AGE WITH UKRAINE AS A STATE.

The article examines the issue of patriotic education of children with hearing impairments, focusing on the development and implementation of methodological approaches to familiarize children with Ukraine as a state. The purpose of the study is to create didactic materials and programs that take into account the specific needs of children with hearing impairments and to evaluate their effectiveness through experimental classes. The author notes that the study used interactive teaching methods, such as role-playing games, quizzes, and workshops, which contributed to the active involvement of children and increased their interest in learning. The results of the work carried out indicate a significant improvement in children's knowledge of state symbols, the development of socio-cultural competence and an increase in the level of national identity. Important components of successful knowledge acquisition are the use of methodological approaches and their positive impact on the personality development of children with hearing impairments, cooperation with parents, which played an important role in the process of patriotic education, contributing to more effective knowledge acquisition and development of national identity in children.

Keywords: patriotic education, children with hearing impairments, national identity, interactive teaching methods, inclusive educational environment.